

L'empresa cooperativa

Xavier Gallofré

Experiències cooperatives

Model empresarial basat en

- Adhesió voluntària i oberta
- Gestió democràtica
- Participació econòmica
- Autonomia
- Informació, formació, educació
- Intercooperació
- Interès per la comunitat

- Empresa democràtica que actua en el mercat inspirada en principis cooperatius

Principis cooperatius: s'apliquen a l'elaboració i interpretació de les lleis de cooperatives i a la gestió empresarial de les diferents experiències cooperatives concretes.

Plànol curt: polítiques actives d'ocupació

Plànol mitjà: empresa democràtica

Plànol llarg: economia social

Visió: mercat social

Xavier Gallofré

Plànol curt:

Les cooperatives com a aliades
de les polítiques actives
d'ocupació

La cooperativa de treball

Associació de 3
persones físiques o
més (sòcies
treballadores)

Per produir béns o
serveis per a
tercers

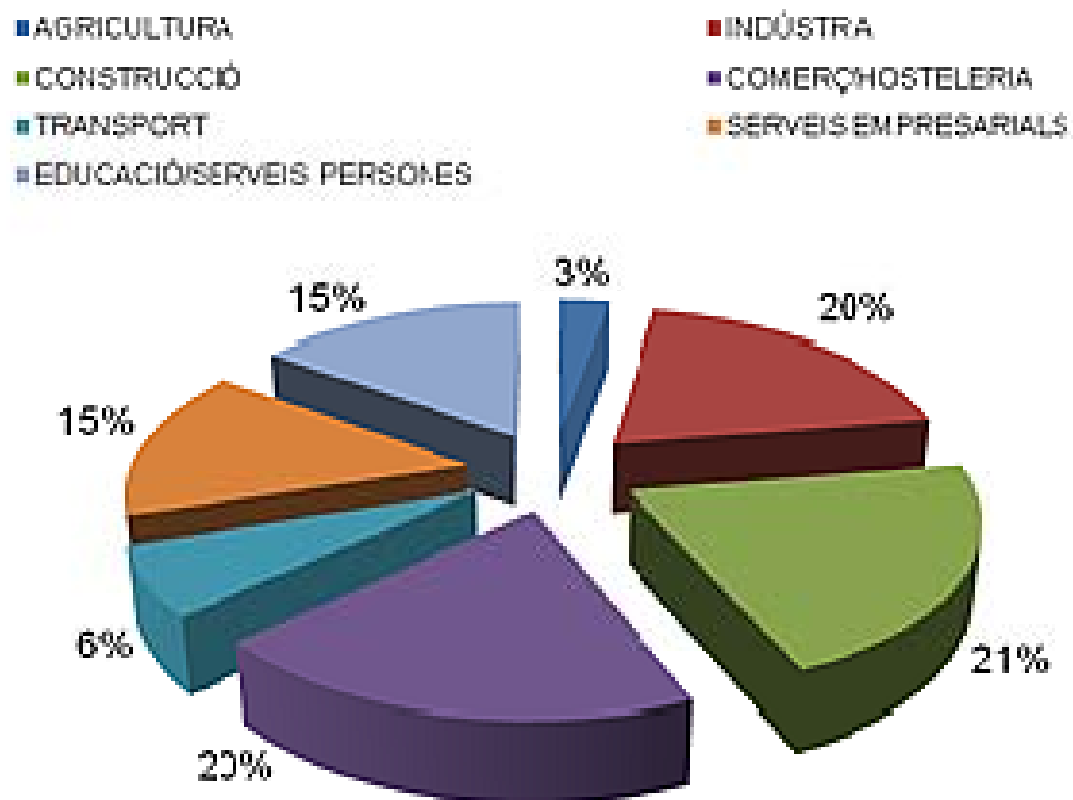
Amb la finalitat de
millorar les condicions
econòmiques i de treball
dels associats

Presència per sectors

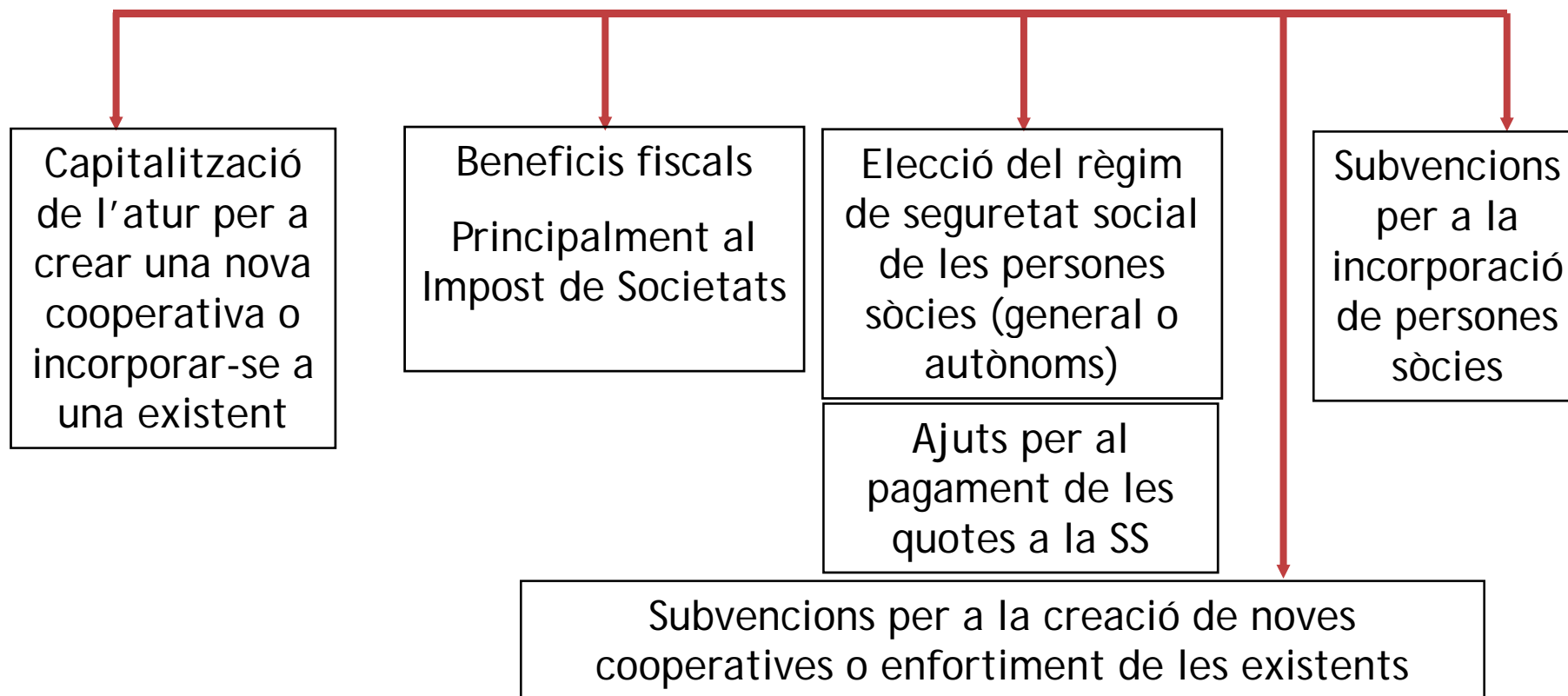
Sectors d'activitats

Cooperatives de treball: mesures de foment

En moments de crisi econòmica les cooperatives són bones aliades de les polítiques actives de creació d'ocupació estable.

Tràmits per crear una cooperativa de treball

1.- Sol·licitud de denominació social

2.- Redacció dels estatuts socials

3.- Assemblea constitutiva

4.- Escriptura pública de constitució

5.- Sol·licitud de CIF

6.- Liquidació (amb exempció) de l'ITP i IAJD

7.- Inscripció al Registre de Cooperatives

8.- Altes fiscals i laborals

Mínim: 3 persones
sòcies treballadores
constituents.

Mínim 3.000 euros
d'aportacions al capital
efectivament pagades
(amb certificat bancari
de desemborsament
efectiu que s'adjunta a
la escriptura).

Per saber-ne més...

promoció i
creació de
cooperatives

www.aracoop.coop

CL Premià nº 15 1er BCN

933188162

Assessorament i promoció a la emprenedoria cooperativa.

Directament a nous projectes però també a l'administració pública i a professionals relacionats amb la creació d'empreses

Socis d'Aracoop:

Institut de Promoció i formació de cooperatives,

Confederació de Cooperatives de Catalunya;

Federació de Cooperatives de Treball

Per saber-ne més...

aposta

Escola de cooperativisme

www.aposta.coop

CL Premià nº 15 1er BCN

933188162

Formació en matèria cooperativa:

Incorporació de persones a les cooperatives

Formació per a la emprenedoria cooperativa

Gestió social cooperativa

Gestió empresarial cooperativa

Per saber-ne més...

L'empresa Continua: Guia de transformació en empreses cooperatives; 2008, 65 pàgines.

L'objectiu d'aquesta guia és ser útil per a les empreses que, per diferents motius es plantegen l'evolució de la seva forma jurídica des de la societat mercantil, basada en el poder segons el percentatge de capital, a la societat cooperativa, basada en el poder d'una persona un vot.

www.gencat.cat/treball

TEXTOS D'ECONOMIA COOPERATIVA

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball

COOP | ECONOMIA
El futur és cooperatiu | COOPERATIVA

Departament de Treball. Direcció General
d'Economia Cooperativa

Plànoi mitjà:

Les cooperatives com a empreses democràtiques

Xavier Gallofré

Cooperativa: empresa democràtica

- Adhesió voluntària i oberta
 - Gestió democràtica
 - Participació econòmica
 - Autonomia
 - Informació, formació, educació
 - Intercooperació
 - Interès per la comunitat
- Els tres primers principis cooperatius originen la gestió democràtica d'una cooperativa (sigui de treball o de qualsevol altra classe)
 - Són concretats i desenvolupats pels estatuts socials

Cooperativa: empresa democràtica

- **Adhesió voluntària i oberta**

- Gestió democràtica
- Participació econòmica
- Autonomia
- Informació, formació, educació
- Intercooperació
- Interès per la comunitat

Són organitzacions obertes a totes les persones capaces d'utilitzar els seus serveis.

Implica un compromís de participació activa i el compliment de les obligacions socials (corresponsabilitat amb el projecte empresarial)

Nombre mínim de socis: 3 en tots els casos, llevat de les cooperatives de consum

Altres classes de cooperatives

Cooperatives de consum: les persones físiques s'associen per a comprar productes o serveis en comú: material escolar, productes de comerç just, alimentació ecològica, etc.

Cooperatives agràries: creades per distribuir productes elaborats pels seus membres. Principalment es tracta de productes de la terra o ramaderia.

Cooperatives de serveis: són empreses formades per persones jurídiques (professionals, autònoms, empreses mercantils...) que s'associen per gaudir de serveis en comú: compres conjuntes o la comercialització. Se'n troben al transport, la neteja o la distribució, entre d'altres.

I també: Habitatges, ensenyament, sanitàries, de crèdit, marítimes

Cooperatives existents el març de 2009

- Cooperatives de treball: 3059
- Agràries: 463
- Consum: 125
- Habitatge: 85
- Ensenyament 90
- Serveis 158
- Altres: 34
- Cooperatives de segon grau: 49

Cooperativa: empresa democràtica

- Adhesió voluntària i oberta
- **Gestió democràtica (1)**
- Participació econòmica
- Autonomia
- Informació, formació, educació
- Intercooperació
- Interès per la comunitat

Són organitzacions gestionades pel seus socis, amb igualtat de drets i deures.

Els socis participen activament en la presa de decisions en tots els àmbits cooperatius.

Socis col·laboradors: realitzen contribucions valuoses per a la cooperativa (finançament, coneixement, xarxa comercial, etc.) però el seu pes polític en els òrgans cooperatius sempre és minoritari.

Cooperativa: empresa democràtica

Principals òrgans cooperatius

- Adhesió voluntària i oberta
- **Gestió democràtica (i 2)**
- Participació econòmica
- Autonomia
- Informació, formació, educació
- Intercooperació
- Interès per la comunitat

Assemblea: cada persona té un vot, és el màxim òrgan d'expressió de la voluntat social.

Consell rector: nomenat i cessat per l'assemblea per gestionar la cooperativa durant un temps determinat.

Intervenció de comptes: control de la gestió econòmica realitzada pel consell rector.

Gestió empresarial ordinària: sota el control del consell rector, aquest pot establir una gerència o direcció general

Cooperativa: empresa democràtica

- Adhesió voluntària i oberta
- Gestió democràtica
- **Participació econòmica (1)**
- Autonomia
- Informació, formació, educació
- Intercooperació
- Interès per la comunitat

Per ser soci cal realitzar una aportació obligatòria al capital, que es desemborsa, almenys un 25% en el moment de l'adhesió i la resta como ho estableixin els estatuts.

El capital no es remunera amb excedents.

L'assemblea acorda el destí dels excedents o la manera de compensar les pèrdues

Altres formes de participació econòmica: aportacions voluntàries, títols participatius, etc.

Capital mínim de la cooperativa: 3000 euros desemborsats

Cooperativa: empresa democràtica

- Adhesió voluntària i oberta
- Gestió democràtica
- **Participació econòmica (i 2)**
- Autonomia
- Informació, formació, educació
- Intercooperació
- Interès per la comunitat

Destí dels excedents econòmics

30% Fons de reserva obligatori: assegura la viabilitat de la cooperativa a llarg termini. És irrepartible entre els socis.

10% Fons d'educació i promoció: formació dels socis, promoció del cooperativisme i suport a iniciatives solidàries.

L'assemblea pot acordar distribuir la resta entre els socis en proporció a la seva participació en l'activitat (no al capital).

Cooperatives sense ànim lucratiu: excedents econòmics irrepartibles

Cooperativa: empresa democràtica

- Adhesió voluntària i oberta
- Gestió democràtica
- Participació econòmica
- **Autonomia**
- Informació, formació, educació
- Intercooperació
- Interès per la comunitat

Les cooperatives són organitzacions autònomes gestionades pels seus socis.

Si signen acords o contractes amb altres organitzacions, empreses, entitats financeres, clients, proveïdors o governs, ho fan de manera que s'asseguri el control democràtic per part dels socis

La recerca de l'autonomia, com a criteri de gestió empresarial contribueix a la permanència en el temps de l'experiència cooperativa

Cooperativa = empresa democràtica

- Adhesió voluntària i oberta
- Gestió democràtica
- Participació econòmica
- Autonomia
- **Informació, formació, educació**
- Intercooperació
- Interès per la comunitat

Les cooperatives destinen una part dels seus excedents a la formació dels cooperativistes, per entendre millor la gestió cooperativa i per poder dur a terme les seves responsabilitats amb eficàcia.

Les cooperatives se senten responsables de divulgar el cooperativisme.

Les cooperatives participen en iniciatives solidàries.

Formació cooperativa: necessitat remarcable en el moment de l'adhesió dels socis

Plànol llarg: la cooperativa des de l'economia social

Xavier Gallofré

L'economia social

Confederació empresarial espanyola de l'economia social

L'economia social es una manera de fer empresa que integra els següents valors:

- predomini de la persona sobre el capital,
- repartiment de resultats amb criteri col·lectiu
- organització amb esperit democràtic
- solidària amb el entorn
- provocadora de cohesió social

Cooperatives, societats laborals, associacions, empreses d'inserció i algunes fundacions

Experiències de gestió de la responsabilitat social: Xarxa de Socioeconomia solidària

Economia solidària: designa la subordinació de l'economia a la seva finalitat, que és la de proveir, de manera sostenible, les bases materials per al desenvolupament personal, social i ambiental de l'ésser humà.

Els **criteris bàsics** per a formar part de la **xarxa d'economia solidària** són:

No practicar cap mena d'explotació laboral.

Preservar l'equilibri dels ecosistemes, respectant la transició d'aquelles iniciatives que encara no siguin ecològicament sostenibles.

Compartir una part dels excedent per a l'expansió de l'economia solidària.

Organitzar-se de forma democràtica i participativa.

Tenir autonomia de gestió davant les administracions.

Cooperativa = empresa socialment responsable

- Adhesió voluntària i oberta
- Gestió democràtica
- Participació econòmica
- Autonomia
- Informació, formació, educació
- Intercooperació
- **Interès per la comunitat (1)**

Les cooperatives treballen per aconseguir el desenvolupament sostenible de les seves comunitats en els àmbits econòmic, social, cultural i ecològic, mitjançant polítiques aprovades pels seus socis

Les cooperatives es proposen crear riquesa de dues maneres diferents: produint béns i serveis socialment útils. I creant un excedent que tindrà una destinació triple: personal, societària i social

Cooperativa = empresa socialment responsable

Destinació de l'excedent cooperatiu

- Adhesió voluntària i oberta
- Gestió democràtica
- Participació econòmica
- Autonomia
- Informació, formació, educació
- Intercooperació
- **Interès per la comunitat (2)**

Personal: satisfacció individual dels cooperativistes. Pot ser de tipus econòmic, però també de tipus cultural: autorealització, formació i sentit social i comunitari dels cooperativistes.

Societari: enfortir la cooperativa per assegurar la seva permanència: inversions, millora de les condicions laborals, millora de l'habilitat professional dels cooperativistes, etc.

Social: millorar la societat mitjançant el suport a iniciatives transformadores i solidàries, implantació de polítiques actives de reciclatge, difusió de valors democràtics, etc.

Experiències de gestió de la responsabilitat social

Responsabilitat social de les empreses cooperatives

15.11.2007:

**38 COOPERATIVES CATALANES
REBEN UN CERTIFICAT D'EMPRESA
RESPONSABLE**

Eina per facilitar la incorporació al si de l'empresa d'una cultura fonamentada en el respecte per l'entorn i les persones, tot adoptant mesures de conciliació de vida personal i familiar, de participació democràtica dels treballadors, de gestió econòmica acurada i de respecte pel medi ambient.

Experiències de gestió de la responsabilitat social

Compromís de la gestió cooperativa amb la responsabilitat social

La cooperativa es compromet a desenvolupar les seves activitats des de la perspectiva de la Responsabilitat Social Empresarial, establint un sistema de seguiment i control de gestió de la RSE que permeti un diàleg continuat amb els diferents grups d'interès.

30 Compromisos

La cooperativa es compromet a gestionar 30 aspectes considerats "claus" per a una gestió socialment responsable: millora de la qualitat, innovació, gestió respectuosa amb l'entorn, reciclatge, d'igualtat de gènere, conciliació de la vida laboral i familiar, estabilitat laboral, condicions sociolaborals, democràcia interna, prevenció de riscos laborals, màrketing responsable etc.

Noticia sobre la nova llei de contractes amb el sector públic: La RSE suma punts per adjudicar-se un contracte públic

Cooperativa = treball en xarxa

- Adhesió voluntària i oberta
- Gestió democràtica
- Participació econòmica
- Autonomia
- Informació, formació, educació
- **Intercooperació (1)**
- Interès per la comunitat

Les cooperatives poden assolir el seu màxim potencial mitjançant la col·laboració pràctica de les unes amb les altres, tant en l'àmbit local com en l'àmbit internacional.

Experiències de intercooperació:

- ✓ Socioeconòmica
- ✓ Sociopolítica

Cooperativa = treball en xarxa

- Adhesió voluntària i oberta
- Gestió democràtica
- Participació econòmica
- Autonomia
- Informació, formació, educació
- **Intercooperació (2)**
- Interès per la comunitat

Principals instruments de Intercooperació socioeconòmica

Cooperatives de Segon grau (49):

Complementar, promoure, coordinar o reforçar l'activitat econòmica de les entitats que en són membres.

Grups Cooperatius:

Integració estratègica de diferents cooperatives per actuar de forma conjunta en el mercat.

Cooperatives de primer grau: de treball, de consum, d'habitatge, d'ensenyament, agràries, de serveis, etc. **Cooperatives de segon grau:** xarxes de cooperatives

Experiències d'intercooperació socioeconòmica (cooperatives segon grau)

aposta

Escola de cooperativisme

Experiències de intercooperació socioeconòmica (grups cooperatius)

Experiències de intercooperació socioeconòmica (altres)

- Inversión y Abastecimiento Responsable
- Inbertala eta Abasteko Erantzukizuna

Cooperativa = treball en xarxa

- Adhesió voluntària i oberta
- Gestió democràtica
- Participació econòmica
- Autonomia
- Informació, formació, educació
- **Intercooperació (3)**
- Interès per la comunitat

Principals instruments de Intercooperació sociopolítica

Federacions de cooperatives (10% cooperatives de treball): entitats que aglutinen i representen les diferents branques de cooperatives, amb la finalitat de promoure-les i de fer-ne difusió.

Confederació de Cooperatives de Catalunya: òrgan representatiu del conjunt del cooperativisme català Té com a prioritats divulgar els principis cooperatius, defensar els interessos del cooperativisme i promocionar projectes d'interès comú per al sector

Experiències de intercooperació sociopolítica

Federació de Cooperatives de Serveis i de Cooperatives de Transportistes de Catalunya (SERVICOOOP)

Experiències de intercooperació sociopolítica

[Confederació de Cooperatives de Catalunya](#)

[Aliança Cooperativa Internacional](#)

Cooperativa = l'economia al servei de les persones

Definició de cooperativa

Una cooperativa és una associació autònoma de persones que s'han agrupat voluntàriament per satisfer les seves necessitats i aspiracions econòmiques, socials i culturals comuns, mitjançant una empresa de propietat conjunta i gestió democràtica

Valors cooperatius

El cooperativisme es fonamenta en un conjunt de valors que són en essència universals:

autoajuda, autorresponsabilitat, igualtat, equitat, solidaritat, honestedat, transparència i responsabilitat social

Les cooperatives aporten un valor afegit al sistema econòmic: permeten als ciutadans tenir influència i implicació directes en assumptes del mercat que els afecten

Visió de futur: el mercat social

Xavier Gallofré